

den Bevilling, hvorom der er Tale, og derfor kan jeg gaae ind paa den Form, hvorunder den er foreslaaet, og derfor knytter sig hertil Spørgsmaalet om Summen. Det kan ikke og skal ikke være en Commission af nogle faa, efter mit Forslag udnævnte Medlemmer, men det maa blive en taktigere Forsamling; jeg kan forsøge at forkorte Forhandlingerne ved Forberedelser i Forveien, jeg kan til en vis Grad søge at indskrænke Antallet, jeg kan søge paa enhver Maade at begrænde Udgifterne, og jeg troer derved at kunne tilveiebringe en Forsamling, der tilfredsstiller det Formaal, som jeg har sat mig, skøndt i en indskrænket Maalestok, ved den Form, der er foreslaaet af Mindretallet, men gaaer man derned under, saa maa Meningen blive, at det skal være en lille Commission, udnævnt af Hans Majestæt efter Ministerens Indstilling, eller sammensat af Ministeren, og derfor kan jeg ikke gaae ind paa en yderligere Reduction af Summen. Jeg troer, at det Arbejde, der skal fremlægges, er saa vidtløftigt, at der kan kræves en saadan Undersøgelse af hvad der rører sig i Kirkelivet paa de forskjellige Trin og i de forskjellige Kredse af Kirken, som den nu i en mangelfuld Form bestaaer, at jeg ikke anseer mig, og jeg anseer ingen Minister, han være saa dygtig han vil, i Stand til paa en tilfredsstillende Maade at føre den kirkelige Forsatningslov frem, uden den Understøttelse, jeg har forlangt (Hør!). Derfor kan jeg ikke opgive det forlangende, jeg har stillet, men indrømmer vel, at det kan indskrænkes til hvad Mindretallet har foreslaaet.

Grundtvig: Man kan jo vel sige, at ethvert forlangende om en Bevilling i et kirkeligt Niemeed var ikke saa ganske passende for Rigsdagen, thi Rigsdagen har, som den høitærede Minister nylig selv nævuede, som saadan ingen Religion, hører ikke til noget Kirkesamfund, og altsaa naar man da i Lighed med hvad der staaer i Grundloven om dem, der ikke hører til noget anerkjendt Samfund, at de have da at give deres Bidrag til Skolevæsenet, saa maatte jeg ogsaa sige, at det vilde være langt rimeligere, at Rigsdagen bevilgede 10,000 Rbd. til Oprettelse af høiere Folkefæder, som vi aldeles savne, end at an-

vende 10,000 Rbd. til en saakaldet Kirkeforsamlings Afholdelse, hvormed Rigsdagen, som saadan, ikke har det Mindste at skaffe og kan ikke vel tænkes at have nogen særegen Interesse for. Imidlertid er jo vistnok Hovedsagen her den, som er bleven nævnt fra begge Sider, hvad Betydning en saadan Forsamling skulde have i Henseende enten til Folkekirkes Forsatning eller især dens Stilling til Staten og det borgerlige Selskab. Nu er jeg vistnok meget langt fra at kunne være enig med den høitærede Minister derom, at det skulde være enten en vanskelig eller en farlig Sag at bestemme Kirkes Stilling til Staten eller til det borgerlige Selskab aldeles uafhængigt af Spørgsmaalet om dens Forsatning; thi jeg mener meget mere, at hvad der foreløbig maatte skee ved den saakaldte Folkekirke, som med ethvert andet Kirkesamfund, det er, at det maa befries fra det borgerlige Herredømme spændt det frit kan give sig en Forsatning. — Jeg skal blot med et Exempel, som ligger meget nær, vise hvad jeg mener og af hvad Betydning det ogsaa er. Vi vide jo, at hidtildags har det hos alle dem, som sagdes at høre til Statskirken, som nu har faaet en ny Titel af Folkekirke, været bestemt, at intet Ægtekab kunde være borgerlig gyldigt med mindre det var knyttet i Kirken ved en Brudevielse, men saa var det igjen bestemt, og er jo saa endnu, at naar de, der paa denne høitidelige Maade havde indgaaet et Ægtekab, naar de ikke kunde forliges, saa skulde de komme til Raadstuen eller til en juridisk Embedsmand, og naar de vare fundne aldeles uforligelige, saa skulde de adskilles uden noget Spørgsmaal om hvad Kirken sagde til det, uden noget Spørgsmaal om, paa hvilke Vilkaar de havde faaet denne Brudevielse eller denne kirkelige Velsignelse, der meget urigtigt og ufornuftigt var gjort til en Betingelse for deres Ægtekabs borgerlige Gyldighed. Altsaa nu see vi her, at om nu Folkekirken, som et virkelig Kirkesamfund, vilde give sig en Forsatning, og hvor vi da vistnok maatte sige, at naar Nogen vil have Brudevielse i en Kirke, naar Nogen vil have sit Ægtekab der velsignet, at da maatte de ogsaa holde de Forpligtelser, som derved bleve dem paalagte, saa at naar de der indgik et